

ג. מפני מה זכה עמרי למלכות?

ד. מפני מה זכה אחאב למלכות כ"ב שנה?

א. אחיה השילוני הנביא ויהוא המלך טעו וחתמו לירבעם להסכים עמו על כל מעשיו.

ב. יש עת מזומנת לטובה ויש מזומנת לפורענות, כפי שדרשו מן הכתובים. וכגון תשעה באב – זמן המזומן לפורענות. וכן יש מקום מזומן לפורענות כגון שכס, שם עינו את דינה, שם מכרו אחיו את יוסף ושם נחלקה מלכות בית דוד.

ג. עמרי זכה למלכות מפני שהוסיף כרך אחד בארץ ישראל – שומרון.

ד. אחאב זכה למלכות כ"ב שנה מפני שכיבד את התורה [שניתנה בכ"ב אותיות], בכך שמאן ליתן את ספר התורה לבן הדד.

[ועוד אמרו עליו שהיה מהנה ת"ח מנכסיו ומשום כך כיפרו לו מחצה].

דף קג

ריג. האם יש לאישים דלהלן חלק לעולם הבא?

א. מנשה מלך יהודה.

ב. יהויקים ואמון מלכי יהודה.

ג. אחז ואחזיה מלכי יהודה.

ד. שאר מלכי ישראל שכתוב בהם ויעש הרע בעיני ה'.

ה. מיכה.

ו. אבשלום.

א. מנשה – לדברי חכמים, אין לו חלק לעולם הבא. רבי יהודה אומר: יש לו. מחלוקתם האם עשה תשובה אם לאו. [אמר רבי יוחנן: כל האומר מנשה אין לו חלק לעוה"ב – מרפה ידיהם של בעלי תשובה. שנה התנא לפני רבי יוחנן: מנשה עשה תשובה שלשים ושלוש שנים...].

ב. יהויקים ואמון אינם נמנים בין אלו שאין להם חלק לעוה"ב, ואע"פ שהרשיעו מאד. (הטעם מפורש להלן).

ג-ד. אחז ואחזיה ושאר מלכי ישראל שכתוב בהם ויעש הרע... – שנו משום ר' מאיר: לא חיים לעוה"ב עם הצדיקים, ולא נידונים בגיהנם.

להלן אמרו שאחז לא נמנה עם אלו שאין להם חלק לעוה"ב. וכנראה דהיינו אליבא דחכמים ולא כר' מאיר.

ה. מיכה לא נמנה בין אותם שאין להם חלק לעוה"ב, מפני שפתו מצויה לעוברי דרכים.

ו. אבשלום – במשנה אינו נמנה עם אלו שאין להם חלק. ואילו בברייתא מובאים דברי רבי מאיר שאמר אין לו חלק לעוה"ב. (ופרשו בתוס' בסוטה י:): לא חי עם הצדיקים וגם לא נידון בגיהנם).

דורשי רשומות היו אומרים: כולם באים לעולם הבא [מלבד בלעם כדלהלן].

דף קד

רי"ד. מפני מה לא מנו את אחז את אמון ואת יהויקים בכלל אלו שאין להם חלק לעולם הבא?

אחז אינו מנוי עם אותם שאין להם חלק לעולם הבא, מפני שמוטל בין שני צדיקים, בין יותם אביו לחזקיהו בנו (ר' ירמיה בר אבא), או מפני שהיה לו בושת פנים מישעיהו (רב יוסף). והסיקו שאין צורך בכך, אלא משום שחזקיהו בנו מזכהו.

אמון לא נמנה – מפני כבודו של יאשיהו בנו.

יהויקים – שנתכפר בכך שלא היתה לו קבורה.

דף קה

ר"טו. א. האם יש לאומות העולם חלק לעולם-הבא?

ב. אימתי היא עת זעם לפני הקב"ה וכמה זמן היא נמשכת?

ג. האם בלק קיבל שכר על הקרבנות שהקריב?

ד. מנין שאין אדם מתקנא בבנו ובתלמידו?

ה. איזו ברכה מברכותיו של בלעם לא חזרה לקללה?

א. ממשנתנו מבואר שיש לגויים חלק לעולם הבא, מלבד לבלעם (ולדומיו). ואמרו בגמרא שזוהי דעת רבי יהושע (וכיו"ב אמר רבי לאנטונינוס (בע"ז י:): 'בעושה מעשה עשיר'), אבל לרבי אליעזר אין לגויים חלק לעוה"ב (ונחלקו בפירוש הכתוב ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלקים).

ב. כתיב א-ל זעם בכל יום, וכמה זעמו – רגע. והעת הזו בשעת קימה – בשלש שעות ראשונות של היום, שעה שהמלכים מניחים כתריהם על ראשיהם ומשתחווים לחמה. ונתנו סימן לאותו רגע, כאשר כרבולת התרנגול מחוירה ללא אדמומית.

ג. בשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק, זכה ויצאה ממנו רות. מכאן אמרו, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה.

ד. אין אדם מתקנא בבנו – משלמה, שנאמר לדוד ששם שלמה וכסאו יגדל ממנו (כדברי רב יוסי בר חוני). וכן לא בתלמידו – איבעית אימא מדכתיב ויהי נא פי שנים ברוחך אלי. ואבע"א: ויסמך את ידיו (לא 'ידו' אחת כאשר נצטוה) עליו ויצוהו.

ודוקא לאחר לאחר מיתה, כראיה שמביא (צדקת הצדיק).